

Epeesiom

*Ju'u Paplo, jume'e, bwe'u jo'ara Eepeso' tea'po
Krijtota sualemmeu ji'ojte*

¹ Inepo Paplo, Liojta junen eaka' betchi'bo, Jesukrijtota betana nee yeteu bittuari. Inepone, jume' Krijtota sualeka, bwe'u jo'ara Eepeso' tea'po, Liojta yoemiammeu nee inika'a ji'osiata nee emou a' ji'ojte.

² Itom yo'owe Jesukrijtota betana intok itom yo'owa Liojta betana, tu'ik enchim alleenee'uta intok yanti elaka, ka jain eewamta nee emo tana waata.

Krijtota sualeka, Liojta betana itou tu'ika weyeme

³ Itom yo'owe Jesukrijtota yo'owa juka' Liojta, alleaka itom a' baisae'uta te au a' teuwaane. Jiba aapo ju'u Lios, juka' Jesukrijtotamak eaka itom jiapsa' betchi'bo, aapo'ik betana si'ime ka nanau machika itou tu'ika, aamak itom bitnee'uta, itom ju'uneiyaatualaa.

⁴ Aapo ju'u Lios, inim kee aniata ju'unakteka naatekai, Krijtota itom a' sualeka, aapo'ik betchi'bo inien aapo'iku bicha itom yeu pu'ariakan, junuen si'imeku, wepulsu aamak, wepul yoemta benasi intok ka tu'isi itom aet tawaanee'u, kaita itou a' ayuka, aamak itom jiapsine' betchi'bo.

⁵ Aapo'ik, tu'isi yee a' nake' betchi'bo, che'a bat taewaimmet naateka, inien aapo'ik betana itom yoemiarim tune' betchi'bo, itom yeu pu'ak,

Jesukrijtota ito betchi'bo a' yaaka'ue, aapo'ik junen a' tu'ureka a' ya'abaeka'po aman.

⁶ Inia betchi'bo itepo, Liojta betana kaitau a tamachiatuka tu'ik itom a' ya'ariaka'u betchi'bo, jiba te aapo'iku bicha itom a' bai sae'uta, alleaka te au bicha a' teuwaa. Inika'a aapo, ju'u a' yoemiawata, tu'isi a' nake'u mak itom eaka jiapsa' betchi'bo, itom a' bittuak.

⁷ Ju'u Lios, tua yuma'isi yee nak ta'aakai, aapo, ju'u a' usiwata kuuset a' mukuka'ue, junae itom jinne'ulaa, junuen itom ka tu'uwa ya'arimmet itom jiokoekai.

⁸ Ju'u Lios, ama butti yee a' nake'uta, kaita be'eeka itom a' ju'uneiyaatuari, si'imeku koba suawata intok yuma'isi ju'u lutu'uriat itom ju'uneetualatakai.

⁹ Intok naa buustia, inika'a, tua aapo'ik jiba ju'uneiyaaka a' weetuabae'uta, itom a' ju'uneiyaatuari, jiba inika'a aapo'ik betana che'a bat naataka naateka jaibu Krijtota betana weyeka a' chupne'eti jiaka a' teuwaariaka'uta.

¹⁰ Jiba inien, aapo'ik che'a bat inien weetuabae'ut wikiakai, inika'a, a' teuwaaripo aman, chukula taewai aapo'ik au yeu a' pu'ari yumako, junako ju'u Lios, Krijtota si'imeku a' yo'o ya'ane, kia juka' teekapo ayukamtau, intok kia juka' inim bwiapo ayuka jiapsamtau juni'i.

¹¹ Itepo, jiba Krijtota mak eaka itom jiapsa' betchi'bo, ju'u Lios, juka' aapo'ik betana weyeka yetet a' autuanee'uta, inia betana itom ama a' bitne' betchi'bo, che'a bat naatakai itom yeu pu'ak. Intok si'ime ini'i, jiba Liojta, si'imeta junuen a' weetuabae'po aman weye. Aapo ju'u,

si'imeta, aapo'ik a' tu'uree'po aman a' joame.

¹² Inika'a inien yeu a' simtuak, junuen, itom jume' che'a bat naataka Krijtota sualeka aet eaka jiapsame, junuen ju'u itom jiapsinee'ue, junae, juka' Liojta aapo'ik kaitau a tamachiatuka a' yo'otuka'uta, a' ta'eewaka, aapo'ik yo'orina' betchi'bo.

¹³ Intok ketchia eme'e, junako Krijtota betana juka' bemela nok lutu'uriata, juka' enchim jinne'uimtunee'u betana, emou a' teuwaawakamta, a' jikkajaka intok eme'e Krijtota sualeka au emo su'u tojakai, junak aapo a' tu'u jiapsi, ju'u jaibu yetet a' autuaneeka a' teuwaaka'uta, inika'a emot a' jiapsituak. Iniae, Liojta betana enchim yoemiamtuka'uta, jiba betchi'bo emou a' lutu'uria yaak.

¹⁴ Intok ju'u Liojta tu'u jiapsi juna'a, ju'u, juka' Liojta betana tu'ika itou na'ikiarita, chukula aapo'ik itom bittuane'e'uta itom a' jajamne' betchi'bo itou a' utte'atuka'uta a' teuwaame. Chukula jume' a' maknee'um, aapo'ik am yuma'ariasuko. Junuen juka' Liojta, kaitau a tamachiatuka a' yo'otuka'uta a' ta'eewaka aapo'ik yo'orina' betchi'bo.

Ju'u Paplo, jume' Krijtota sualeme, koba suawata Liojtau bicha am a'auria

¹⁵ Inia betchi'bo inepo, yo'owe Jesukrijtota yuma'isi enchim a' suale'po intok si'ime jume' Liojtau bicha si'imeku wepulsi yeu pu'arim, tu'isi enchim am nak ta'aa'po enchim ju'uneiyaakai,

¹⁶ jiba, ka enchim koptaka nee emo betchi'bo Liojta bai sae. Inepo, Liojtau bicha in

noka'abeleki ne emou waateka enchim nokriakai.

¹⁷ Inepo jiba nee itom yo'owe Jesukrijtota a' yo'owa Liojtau bicha, ju'u si'imem bepa yo'orisi machikamtau, jiba ne enchim nokria, aapo'ik tu'u jiapsi betana weyeka, suawata emot a' autuaka, junuen aapo'ik betana weyemta lutu'uriat intok iniae, aapo'ik Liojta che'a tu'isi enchim a' ta'aane' betchi'bo.

¹⁸ Intok inepo Liojtau bicha ne nooka, enchim machisi jitat ju'uneenee'ut, aapo'ik enchim a' aniane' betchi'bo. Junuen, jachin juni'i weyeka, tua junen a' juna'atuka'uta, waka'a jiba enchim bit bo'o bichaka iniau aapo'ik enchim yeu a' pu'ariaka'uta. Intok naa buustia juka'a, aapo'ik betana weyeka, jume' aapo'ik yoemiam jiba betchi'bo aapo'ik am bittua'uta, kaitau a tamachiatuka, eiyaawatchika, tu'ikut iniat enchim ju'uneene' betchi'bo.

¹⁹⁻²⁰ Intok ketchia, ju'u ka lu'uteka intok ama bea butti juka' utte'ata aet ayuka'ue, jiba iniae, iitom, jume' Krijtota sualeme, ae itom a' ania'uta aapo itom a' ju'uneiyaatuane. Jiba ini'i, aapo'ik utte'ae, aapo junuen junako juka' Krijtota kokkoarim nasuk a' jiabijtetuaka intok aapo, teekau a' batatana betana a' yejtetuaka, junuen tua yuma'isi utte'aka a' aniaka a' bit tebok.

²¹ Junuen aapo'ik si'ime juka' yo'o ya'uraata bepa, kia inim bwiapo oo teekau, nesaweka, si'imemmeu ja'abwekame bepa, oo kia inim jachin teuwaawaka yo'oriwame bepa, juka' Krijtota yo'o yaak. Intok kia inia betana, i'an lautipo inim jiapsiwao betchi'bo intok chukula,

teekau jiba yuu jiapsinaao betchi'bo juni'i.

²² Intok, kaita be'eeka, si'imeta jiba aapo'ik yo'otaka kateka a' nesauta betuk au a' su'u tojak. Intok jiba aapo'ik Krijtota, aapo'ik inika'a a' sualemmeu si'imeku ameu a' yo'o yaak ameu kobata benasi weyekai.

²³ Bwe'ituk si'ime jume' Krijtota sualeme nau, we'epulaka, jiba aapo'ik a' takaawata a' yuma'arialata benakai. Krijto, aapo juna'a, si'imeta aapo'ik betana weyeka, si'imeta yuma'isi a' chuptuame.

2

Liojta yee nake' betchi'bo jume' jinne'urim

¹ Ju'u Lios, enchim Krijtota mak nau, juka' jiba yuu jiapsiwamta aamak enchim a' bittuak. Junuen, junako ketuni enchim ka tu'ik emot ayukamta betchi'bo intok enchim ka tu'uwa ya'arim betchi'bo, ka jiapsame benasi enchim jiapsao juni'i.

² Jiba inim ka tu'isi jiapsiwa'a benasi, eme'e junaka'a joaka jiapsan. Intok junuen, eme'e, juka' bebeje'erita, jume' ka bittakai ka tu'i jiapsim jekapo naj kateme saweme, juka'a, jume' ka Liojta ea'po aman jiapsibaeme, ka tu'ikut am aniamta, eme'e aapo'ik ea'po aman jiapsan.

³ Si'ime tee itepo juni'i ket, bat naataka taewaimmet, jiba tee inien tee jiapsak. Itepo ka tu'ik betana itom ea'po aman jiapsakai. Intok juka' ka tu'ik itot ayuka itom joopea'uta intok inia betana junuen itom eaka itom eiyaa'uta, a' joaka jiapsan. Inia betchi'bo itepo ketchia, jiba jume'

watem benasia, Liojta betana juka' aapo'ik tua
jiokot yee a' bittuanee'uta, itou cha'akan.

⁴ Taa ju'u Lios, tua yuma'isi yee a' nak jiokole'
betchi'bo intok tua ama butti itom a' nake'
betchi'bo,

⁵ aapo junuen, aapo'ik Krijtotamak, jiba yuu
jiapsiwamta itom bittuak, junuen, aapo'ik
bichapo, itepo itom ka tu'uwa ya'arim betchi'bo,
ka jiapsame benasi bitwakai, junuen itom naj
kuakteo juni'i. Bwe'ituk eme'e, jiba Liojta tua
tu'ik yeteu a' jiapseka' betchi'bo eme'e jinne'uim.

⁶ Ketchia, aapo ju'u Lios, inim aapo'ik Krijtota
mak nau, kokolam nasuk itom jiabijtetuaka intok
aapo, jiba aapo'iku mak, jum teekau jaibu aman
aamak aneme benasi aapo itom bicha.

⁷ Aapo inika'a yaak junuen, chukula
wasuktiammet inim aapo'ik tua itom a' nak
ta'aa'uta intok jiba Jesukrijtota itom a' ya'ariaka'u
betchi'bo, aapo'ik tua tu'ik yete tana a' waata'uta
a' ju'uneiyaa tebobaekai.

⁸ Bwe'ituk eme'e, jiba juka' Liojta junuen yee a'
nak ta'a' betchi'bo, eme'e jinne'urim, ket
Jesukrijtota eme'e a' sualekai. Intok ini'i
sualwame, ka jita emo betana tu'ika enchim
ya'ari, ala inika'a eme'e Liojta betana kia beja a'
bittuari.

⁹ Ini'i, ka jita senuk tu'ik a' ya'ari betchi'bo
weye, junuen san iniat kaabe au che'ewarine.

¹⁰ Bwe'ituk ju'u Lios itom ju'unaktei. Aapo,
Jesukrijtota betchi'bo inim si'imeku tu'ik bo'o
jooriawamta betchi'bo, ta'abwika bemela
yoemrata benasi itom ju'unaktei. Inia betana
aapo'ik jaibu bat naataka a' weetuabae'po amani.

Krijtota betana ju'u itom yanti ela'u itot ayukame

¹¹ Junuen san eme'e au waatine, bat naataka enchim jiapsisuka'ubewi. Eme'e, ka jurio yoemratukan. Intok jiba inia betchi'bo, jume' juriom bempo jume' bem ou yoemiam, bem takaapo am sirkunsiraaroaka, inime'e, junuen ya'arimpo emo teuwaa. Enchim intok inia betana, ka junuen ya'arimpo enchim ta'aa.

¹² Jiba junakriapo eme'e, ka Krijtota ta'aaka intok ju'u ijra'el yoemrata mak ka na'ikiarimtaka jiapsak. Intok eme'e, Liojta betana juka' bemela lutu'uria ya'arita intok juka' Liojta betana tu'ika itou chupneeka itou na'ikiarita, eme'e ka a' ta'aan. Eme'e inim jiapsaka, chukula teekau tu'ik enchim bitnee'uta, tua kaita bo'o bichakai, intok Liojta juni'i ka ta'aaka jiapsan.

¹³ Taa eme'e, Jesukrijtota sualeka, aamak eakai, kia bat naataka, Liojtamak ka lutu'uriaka, mekka au aneme benasi jiapsakai juni'i, i'ani, Krijtota emo betchi'bo kuuset a' mukuka'ue, eme'e junae aamak lutu'uriaka, aapo'ik bichapo tu'isi mabetrimtakai, ka au mekka aneme benasi jiapsa.

¹⁴ Aapo ju'u Krijto juna'a, ju'u ka jain eaka yanti elaka jiapsiwamta itot autuakame. Jiba aapo, juka' jurio yoemrata intok juka' ka jurio yoemrata, inimmea wepul yoemrata yaak. Junuen aapo, bempo'im nasuk, saptita nanana'aku aman weeka benasi, juka' emo beje'ewaka, iniae ka bem nau ea'uta a' lu'utakai.

¹⁵ Ju'u Krijto, jiba aapo a' takaapo, jiokot a' ya'ana' betchi'bo au nenkakai junuen juka' ka nanau maisi weyeka, jum nesauri ji'ojteipo

weyemta, ka naa buusti a' bo'o joorianaa'uta junuen junama'a a' kechak. Intok junuen aapo, inime'e ka nana'anaka woi yoemrata nasuk, aamak eaka jiapsaka, ammea bemelaka wepul yoemrata yaakai. Junuen ka jain eaka, yanti elaka jiapsiwamta amet autuakai.

¹⁶ Jiba inien weyekai, aapo, kuuset popontaka a' mukuka'ue, ju'u Krijto, ju'u woi yoemrata nasuk juka' emo am beje'eka jiapsa'uta, ka nau eewamta am lu'utariaka intok junuen aapo, bempo'im eiyaawaka, Liojta bichapo tu'isi am mabettunee'uta, tu'ik am ya'ariak. Junuen aapo inimmea, aapo'ik yeu pu'arim, wepul yoemta benasi am yaakai.

¹⁷ Ju'u Krijto inim aneka intok inim si'imemmeu, Liojta mak eewaka aamak emo tu'utewamta betana, juka' tu'i nok lutu'uriata ameu a' teuwaak. Kia emou, jume' ka jurio yoemrataka, ka Liojta mak lutu'uriaka, mekka au jiapsammeu, intok kia ju'u jurio yoemrataka aamak lutu'uriaka jiapsammeu juni'i.

¹⁸ Bwe'ituk aapo'ik Krijtota betchi'bo inim si'ime itepo, kia jurio yoemratakai oo ta'abwika ka jurio yoemratakai juni'i, i'an itepo, jiba Liojta wepul a' tu'u jiapsiwae itot jiapsamtae, itepo Liojtau bicha, itepo si'ime, au bicha nok betchi'bo au lutu'uriak.

¹⁹ Jiba inia betchi'bo eme'e, i'an Liojta bichapo, ka watem jak ta'abwi, ka bem bwiaarapo jiapsame benasi bitwaa. Ala i'an eme'e, si'ime jume' Liojta yeu pu'arimmak, aman lutu'uriaka eme'e a' jo'apo, Liojta yoemiammak aman amemak na'ikiarim.

²⁰ Senu bwe'u karita yo'oturiawamta benasi, eme'e, jume' Krijtota betana yeu pu'arim taka naas bittuarim intok jume'e, Liojta betana ju'uneetuawaka yeteu noktuawakame, inime'e, Liojta betana bem ju'uneiyaaka bem suale'uta, inia betana eme'e, inimmet, jikau yo'otume benaka, amemak a' suale. Ju'u Jesukrijto intok ket jiba aapo juna'a, inika'a si'imeta senu bwe'u teta, karita utte'aneeka aet a' naate'u benakai.

²¹ Ini'i, karita aet utte'akame, jiba aapo Krijto takai, jume' a' sualeme, aapo'ikut bepaa bicha, karita ae ya'arim yo'oturia benasi machikai, tua junama wa'am weyeka, yo'otuka, chukula inime'e, te'opota, wepulsi Liojta betchi'bo ya'arita intok Jesukrijtota mak eaka jiapsakai.

²² Junuen ket eme'e, Krijtota sualeka aamak eaka jiapsakai, si'ime wame'e waate, bat naataka Liojta yoemiammak emo na'ikiarikai, senu karita, Liojta a' tu'u jiapsie ama jiapsinee'uta nau a' chupakame benakai.

3

Paplo, jume' ka juriom betchi'bo Krijtota betana weyemta a' tekil makri

¹ Jiba inika'a bitwamta betchi'bo, inepo Paplo, Jesukrijtota betana weyekai intok, enchim, jume' ka jurio yoemem betana tu'ik waataka nee inim eta'itaka, nee Liojtau bicha enchim nokria.

² Bwe'ituk i'an eme'e jaibu a' ju'uneiyaapo yuma'i, juka' Liojta tu'isi yee a' jiokol ta'a' betchi'bo, inika'a, aapo'ik betana tekilta, jiba emo betchi'bo tu'ika weyeka, nee a' makriaka'u.

³ Ju'u Lios inim juka' aapo'ik jiba ju'uneiyaaka a' weetua'uta, juka' lutu'uriata nee a' ju'uneiyaatuak. Inia betana bat naataka wateku jiba, in emou ji'ojtesuka'a benasia.

⁴ Junaka'a ji'osiata eme'e a' nokakai, Krijtota betana lutu'uriata, Liojta jiba ju'uneiyaaka a' weetua'uta, in ju'uneetuarituka'uta eme'e juchi ama a' bitne.

⁵ Ini'i, Liojta jiba ju'uneiyaaka a' weetua'u, bat naataka taewaimmet inim kaabeta yuma'isi ju'uneiyaatuawakame, inia betana i'an ju'u Lios, jume'e, wepulsi aapo'ik betchi'bo jiapsaka, Krijtota yeu pu'arim intok jume'e, Liojta betana ju'uneetuawaka, chukula yeu weenemta teteuwaame, jiba aapo'ik Liojta tu'u jiapsie inika'a aapo am ju'uneiyaatualaa.

⁶ Jiba ini'i juna'atukan ju'u lutu'uria Liojta jiba ju'uneiyaa'u, i'an jiba juka' Krijtota betana bemela nok lutu'uriata sualekai, jume' ka jurio yoemem takai, inime'e, jiba jume' jurio yoemem benasi juka' Liojta betana tu'ik bem bitnee'uta, amemak a' bitne. Intok inime'e jiba bempo'immak wepulai benasi Liojta yoemiamtune. Intok juka' Liojta, aapo'ik betana weyeka, si'imeku tua tu'ika aapo'ik itou a' na'ikiaka'uta, jiba Krijtota enchim suale' betchi'bo, eme'e a' bitne.

⁷ Nee intok, inika'a ka neu a' lutu'uriatuko juni'i, taa Liojta yee a' nak ta'a' betchi'bo, inepo, Krijtota betana aapo'ik bemela nok lutu'uriata in a' teuwaane' betchi'bo, ini'i, juka' Liojta, aapo'ik a jita joa' betchi'bo weyekai, ne au yeu pu'awak.

⁸ Ineponee intok, si'ime jume' Krijtota sualeme

bepa, kia jeela juni'i ka neu lutu'uriatakai, taa junuentaka juni'i, ju'u Lios inika'a yeu pu'ata benaka tua nee alleetuamta neu yeu pu'ak. Junuen ju'u ka jurio yoemratau, Krijtota betana bemela nok lutu'uriata, inim kaitau a tamachiatuka, tu'ik aet ayukamta, in ameu a' teuwaane' betchi'bo inika'a nee tekil makak.

⁹ Intok aapo inim si'imem, juka' bat naataka taewaimmet naateka, Liojta, juka' inim si'imeta ju'unaktekamta aapo'ik jiba ju'uneiyaaka a' weetuabae'uta, inim si'imem inia betana in am majtaka in am etejoriane' betchi'bo nee a' tekil makak.

¹⁰ Ini'i inien yeu siika junuen, i'an si'ime jume' teekapo yo'otaka nesaweme, inim jume' Krijtota sualeme betchi'bo, juka' Liojta ame nasuk a' joa'uta, bem a' mammateka, inime'e, juka' Liojta aapo'ik ka nanau maisi si'ime suawata a' jipue'po bem a' ju'uneiyaane' betchi'bo.

¹¹ Aapo ju'u Lios, junuen che'a bat naataka, aniata kee ju'unaktewao naatekai, chukula itom yo'owe Jesukrijtota a' yoemia'ue aapo'ik a' chupa'aneeka a' ya'abae'ue aapo a' yaak.

¹² Intok itepo, Krijtotat eaka, kaitat te majjaeka itepo Liojtau bicha witti a ito nokria. Inika'a au itom noka'u betana itepo a' sualekai.

¹³ Inia betchi'bo inepo, jiba emo betchi'bo tua jiokot in ino bicha'u betana, ka enchim ko'om eene' betchi'bo ne emou nooka. Bwe'ituk ala iniae eme'e tua enchim eiyaawatchiaka'uta a' ju'uneiyaaka intok iniat emo ou bujtane.

Jesukrijtota jaisa yee a' nake'u

14 Jiba inika'a bitwamta betchi'bo, inepo, ju'u itom Jesukrijtota yo'owa Liojta bichapo nee tonommea kikteka nee au bicha nooka.

15 Ju'u Lios, si'ime jume' ka nanau machi yoemra inim jiapsame, intok jum teekapo juni'i, si'ime jume' ankelesim ama aneme, aapo'ik bichapo si'ime ju'u bem ta'eenaa'uta ameu yeu am pu'anemta, junae Liojta bichapo ne enchim nokria.

16 Inepo aapo'ik itom yo'owa Liojtau, aapo'ik tua eiyaawatchika aapo'ik betana tu'ik weyemtae, jiapsi utte'ata, ka enchim ko'om eenee'uta, aapo, aapo'ik betana a' tu'u jiapsie, emot a' autuaa betchi'bo.

17 Junuen jiba enchim a' sual ta'a' betchi'bo, aapo ju'u Krijto emot jiapsine. Intok ket, jiba iniae, lutu'uriapo, ka jiapsita bepa enchim a yee nak ta'aa'u emot ayuka,

18 junuen enchim, si'ime jume' waate Krijtota sualemmak nau, aapo'ik Krijtota betana kia ka nuklaka intok ka a tamachiatuka juka' yee a' nak ta'aa'uta, yuma'isi enchim aet ju'uneene' betchi'bo.

19 Junuen san nee inepo inia betana, Krijtota tua yee a' nak ta'aa'uta, inia betana inim si'ime itom ta'aa'u bepa che'a yuma'isi a' eiyaawatchiaka'uta enchim a' ta'aane' betchi'bo ne Liojtau bicha nee enchim nokria. Intok junueni iniae enchim, juka' Liojta betana weyeka, yuma'isi aapo'ik enchim a' jiapsi i'a'a benasia, enchim jiapsine' betchi'bo.

20 I'an intoko, Liojta, aapo'ik inim si'imem betana eiyaawaka a' yo'orinaa'uta au

lutu'uriatune. Aapo ju'u, inim si'imekut yumaka, si'imeta juka' aapo'iku bicha itom a'awa'uta intok kia juka' itom a'au'ea'u betana ka itom teuwa'a'u bepa, che'a naa buustia itom a' bittua betchi'bo utte'akame. Intok junae, si'imeku itom yuma'atuakai.

²¹ Inim juka' Liojta, Krijtota sualeme betana, jiba aapo'ik Krijtota betana weyemta betchi'bo, jiba yuu betchi'bo Liojta, si'imem betana eiyaawaka a' yo'orinaa'uta au lutu'uriatune. Tua junuentune.

4

Liojta tu'u jiapsi betchi'bo, jume' nau eaka jiapsame

¹ Inia betchi'bo inepo Paplo, yo'owe Jesukrijtota mak in eaka jiapsa' betchi'bo inim eta'itakai, inepo nee emou nooka, enchim, jiba si'ime jume' waate Liojta betana yeu pu'arimtakai, bem jiapsi'ea'u benasia junuen enchim emo uju'uka jiapsine' betchi'bo, eme'esu ket, jiba aapo'ik betana yeu pu'arimtakai.

² Eme'e ka emo che'ewareka jiapsine. Taa ala si'imeku a naas emo eiyaakai, emo nasuk ka seej chukti eakai a bo'o bichaka intok emo nak ta'aakai, eme'e si'imeku tu'ik betana nat jiapsekai.

³ Eme'e intok, ju'u Liojta tu'u jiapsi betana aniawakai, jiba enchim nau eaka jiapsinee'ut emo temaine, enchim yanti, nau eaka jiapsipea'ue, iniae eme'e a aet yuma'aneekai.

⁴ Itepo si'ime nau, wepul yoemta benasi tee bitwaa. Intok ito nasuk wepul Liojta tu'u jiapsi

jiba aayuk. Inia mak ketchia, ju'u tu'ika, Liojta betana itom bit bo'o bicha'u juni'i, ket wepu'ulaikai.

⁵ Ito betchi'bo wepu'ulaka jiba itou yo'owe, ju'u Krijto. Ju'u itom a' suale'u ket wepu'ulaisi weye. Aapo'ik sualeka ito bato'owaawame, wepulsi jiba joowa.

⁶ Ju'u si'imem yo'owa Lios, wepu'ulai jiba. Aapo inim si'imemmeu yo'otaka nesawe. Aapo, a' weetuabae'uta, itom sawaka a' jooa. Intok aapo, itom si'imemmet aane.

⁷ Taa ito betana, we'epulaka, aapo'ik betana weyeka, itepo, au yumaka a itom joa'uta, Krijtota itou yeu a' pu'aka'po amani tee au yuma'atuari.

⁸ Inia betchi'bo, jum Liojta betana ji'osia ji'ojteipo:

Aapo teekau jikau nottek intok jume'e,
 bebeje'erita betana jipu'uwa'um aamak
 nuk sikaari.

Intok aapo, inim jiapsame, tu'ik betana, au
 yumaka, bem a joonee'uta amet na'ikimtek
 ti ji'ojtei.

⁹ I'an intok ini'i: "teekau jikau nottek ti", jiame jaisa jiubae. Ini'i, che'a bat teeka betana ko'om yepsaka, inim bwiapo che'a ko'om betukun bicha noitek ti jiubae o'oben.

¹⁰ Ju'u inim ko'om yepsakame, jiba aapo juna'a ju'u, ket che'a mekka jikau teekau bicha nottekame. Junuen junama'a, aapo inim bwiapo aapo'ik betana weyeka, jiba betchi'bo tu'ik a'abo bitna' betchi'bo ama aane.

¹¹ Intok aapo, inim ito nasuk au yumaka itom a joonee'uta itot autuak. Inime'e betana, waatem

aapo'ik betana yeteu bittuarim tuneeme yeu pu'ak. Watem, Liojta betana ju'uneetuawaka, chukula yeu weenemta teuwaaneeme. Watem intok, naj kateka, Krijtota betana juka' bemela nok lutu'uriata a' teuwaaneeme. Watem ket, jume' Krijtota sualeme suuaneeka ameu yo'o ya'a tuneeme. Intok watem ket, Liojta betana nok lutu'uriata ji'ojteita a yee a' majtaneeme yeu pu'ak.

¹² Aapo junuen, inim jume' yeu a' pu'arim, aapo'ik betana weyeka, tekilta bem au yumaka bem a' joone' betchi'bo am aniak. Junuen jume'e, a' sualeka, wepul yoemta benasi nau bitwame, inime'e, aapo'ik betana weyemat che'a yuma'isi am yo'oturiabaekai.

¹³ Junuen si'imie itom nanancha aapo'ik sualeka, intok Liojta yoemia betana weyemta, lutu'uriata yuma'isi a' ta'aaka, junuen wepulsi nau eaka, itom jiapsa'u tajtia. Junuen beja itepo, senuk a' yo'otu chupaka'a benasia, Krijtota betana weyeka, si'imeku aapo'ik betana itom jiapsi'ea'a benasi, yuma'isi itepo junaen jiapsine.

¹⁴ Junuen itepo, katte wame'e ili uusim bebenane. Inime'e, bem suale'u betana ka wepulsi a' sualeka, juka' ka nanau maisi weyeka, bemelasi sualwamta yee majtammak e'eame. Junuen bempo, wame'e ujoisi weyeka ka lutu'uriata yee majtaka, bempo'im iniat amemak a' ee i'aka am bai ta'aabaeme betana bai ta'arimtakai.

¹⁵ Ala itepo iniat wikiaka, itom yee nak ta'aa'uta ka koptaikai, itepo si'imeku lutu'uriata jiba a' nokne. Itepo si'imeku Krijtota mak eaka, jiba ju'u,

jume' a' sualemmeu yo'otakai, aapo'ik betana itom jiapsi i'awa'a benasi yuma'isi jiapsakai.

¹⁶ Intok jiba aapo'ik Krijtota betana aniwakai, si'ime jume' aapo'ik sualeka a' takaawa benasi eiyaawame, inime'e, takaata nau a' chupe'e benasi, wepulsi nau eaka jiapsakai intok inime'e we'epulaim, tu'isi jiapsaka, tu'isi am kateo, inime' nasuk senuk yo'otu chupa'a benasia che'a tu'isi bempo'im naas emo nak ta'aaka jiapsa'u ka chukteka jiba aune.

Krijtota sualeka, ju'u ka bat naataka benasi jiapsiwame

¹⁷ Inika'a junen nee, inepo emou teuwaaka intok inia betana nee, Jesukrijtota betana au lutu'uriaka, enchim inim ka intok, wame'e ka Liojta soal ta'aaka, inime'e ka tu'ikut jiapseka, kaitat am aniname, Liojta betana suawa kaita amet ayukame, inime'e jiapsa'a benasia, junuen ka enchim jiapsine' betchi'bo nee emou nooka.

¹⁸ Bempo, juka' Liojta betana weyeka, bem bemelasi jiapsi'eewa'a benasi ka junuen jiapsa. Bwe'ituk inime'e Liojtau ka bem emo su'u tojirika jiapsibae' betchi'bo, ju'u lutu'uriat ka ju'unea.

¹⁹ Inime'e, juka' ka tu'ika, tiusi machik betana bem tiu'ea'uta, ta'arulam. Intok ka tu'ika am koba'alataka iniau emo su'u tojiri. Bempo si'ime ka nanau machika, tiusi ka tu'ika, kaachin emo eetuaka joakai.

²⁰ Taa eme'e, juka' Krijtota betana enchim ta'aaka'uta ka inien a' ta'aak.

²¹ Inika'a eme'e, tua junen jiaka, aapo'ik betana weyemta a' jikkajaka intok eme'e aapo'ik Jesujta

betana lutu'uriata, tua aapo'ik betana
majtamtaka a' ta'aalamtuko.

²² Eme'e, bat naataka, jiba inim ju'u enchim
emo uju'uka jiapsisuka'u, waka'a bebeje'erita
betana ka tu'ikue bai ta'aarimtakai, bat naataka
weeriata, ka tu'ika enchim joopeaka emot
ayuka'uta betana, inika'a koptaine.

²³ Eme'e intok inim jachin enchim eaka intok
jita joopeaka enchim jiapsipea'u betana, Krijtota
enchim a' ee i'a'a benasi, bemelasi ta'abwisi iniat
enchim jiapsinee'u utte'a.

²⁴ Intok eme'e inim Liojta betana a' tu'ure'po
aman, bemelasi jiapsituawaka, aapo'ik enchim
jiapsi i'a'a benasia, iniae emo aniaka jiapsine.
Inia betana eme'e Liojta betana, tua machisi
lutu'uriataka, si'imem bichapo amma'ali
jiapsiwame intok ka tuu'iika kaita emot ayuka
bittukai.

²⁵ Inia betchi'bo, eme'e ka intok aa noki'ichiata
nokbaane. Emo betana, we'epulaka, inim jume'
watemmak, lutu'uriata jiba noknee. Bwe'ituk
itepo si'ime, Krijtota nau sualeme, takaata
junuen nau weyeka a' chupe'e benasi te maachi.

²⁶ Intok emo betana senu o'omteko, ini'i, ka inia
betchi'bo jita'apo ka tu'ik ya'abaane. Intok ju'u
enchim omte'u, ka jiba emot ayuka si'ime
taewaine.

²⁷ Intok jita'apo juni'i, bebeje'erita ka enchim a'
ji'optuane' betchi'bo eme'e emo suuane.

²⁸ Ju'u jita e'etbwame, ka intok a' joone. Ala ini'i
tekipanoane, junuen, aapo a' mamammea, juka'
tu'isi bitwaka tekilta joone. Intok ket, junuen

aneka, aapo, jume' kaitae emo ania machim,
inime'e ania betchi'bo, jita jipu'une.

²⁹ Eme'e, ka tu'ik tiusi machik ka nokbaane. Ala eme'e, ju'u nooki enchim sawa'u, ini'i si'imeku tu'ine. Intok iniae jume' enchim jikkajame, ameu tu'ika intok Liojta betana weyemta bem ta'aanee'uta, intok si'imeku am aniamta jiba nokbaane.

³⁰ Eme'e, juka' Liojta betana tu'u jiapsita, kaita'po, ka a' alleetuabaane. Bwe'ituk ju'u Liojta tu'u jiapsie, eme'e, enchim Liojta betana yoemiarim tuka'u, eme'e junuen ta'eenaaka a' bittuari. Junuen, chukula taewait, aapo'ik inim si'imeta yuma'isi weyeka, enchim aet a' jinne'unee'uta a' yuma'u tajtia.

³¹ Eme'e, si'imeku, ka nau alleewame, intok si'ime ka ju'uneame benasi omtiwame, intok enchim ka emo bibitpea'u, intok senuku omteka, jaana au nokwame, intok si'ime ka tu'isi weyeme, inile benaka kaita emot aune.

³² Ala, eme'e emo nasuk nau tuttu'ika intok naas emo nak jiokoleka emo bitne. Intok eme'e ket emo nasuk a emo jiokol ta'aane, jiba juka' Liojta, Krijtota emo betchi'bo a' yaaka'ue, enchim a' jiokoeka'a benasia.

5

Jume' Liojta betana yoemiarim, jaisa bem jiapsi'ea'u

¹ Eme'e intok inien weyeka, Liojta betana tua nakwaka yoemiarimtakai, eme'e ket, jiba aapo'ik jiapsa'a benasi jiapsibaane.

² Eme'e yee nak ta'aaka jiapsine, jiba iniat, Krijtota junuen itom a' nakeka intok itom ka tu'uwa ya'arimmet itom a jiokoimtune' betchi'bo, aapo a' me'eetune' betchi'bo au su'u tojaka'a benasia. Junuen, bwalata a' me'etuka'a benasia machika, iniat Liojta bichapo tua tu'isi aet mabetwakai.

³ Eme'e inien Liojta betana kateka, a' yoemiarimtakai, juka' ka emo jubeka emo nau tu'uriwamta, oo kia jita juni'i tua tiusi machika ka tu'ik joowamta, oo juka' ka weela'po jita waatiawamta, inika'a eme'e ka a' bo'o jooriaka intok emo nasuk kaabe a' etejopo yuma'i.

⁴ Juka' ka tu'ik tiusi machik ka teuwaane. Intok kia watem bichapo, juka' kaita tu'ika ka suasi jiuwamta juni'i eme'e ka a' nokbaane. Bwe'ituk ini'i inile benaka nokwame, kaita'po tu'ika, ka emou cha'aka. Ala inien tu'eaka su, eme'e, Liojta betana yee a' nak ta'aa'uta teuwaane.

⁵ Bwe'ituk eme'e jaibu ju'unea, jabeta juni'i, juka' ka emo jujubeka emo nau tu'uriwamta a' joamta, oo juka' ka tu'ik tiusi machik joamta, oo juka' jain juni'i ka weela'po jita waatiawamta, ini'i ket jiba jume' maammea ya'arim yo'oriwamme am yo'oriwa'a benasi yeu weama, ju'u inile benak joame, juna'a, teekau Krijtota intok achai Liojta yo'otaka nesaweka bem jiapsa'u, ka aman a' lutu'uriane'po.

⁶ Inim eme'e, kaabeta, nooki ka suawakamtae eme'e kaabeta iniae enchim bai ta'aatuane. Bwe'ituk tua inia ka tu'ika ayukamta betchi'bo san, a'abo weye, wame'e aapo'ik Liojta ka a' nok jikkajaka jiapsame betchi'bo ju'u Liojta tua jikot

yee a' bittuanee'u.

⁷ Junuen san, eme'e inile benasi jiapsammak eme'e junae betana kaita'po amemak emo tu'urine.

⁸ Eme'e, bat naataka Liojta betana lutu'uriat ka ju'uneaka, tua ka machiku benasi jiapsan. Taa i'ani eme'e, yo'owe Jesukrijtota mak eaka jiapsakai, ju'u aapo'ik betana lutu'uria, tachiriata benaka emot aayuk. Junuen san, eme'e tachiriata benaka lutu'uriat ju'uneame benasi jiapsine.

⁹ Bwe'ituk Krijtota betana ju'u, tachiriata benaka, a' nok lutu'uriawa, yee jiokol ta'eewamtat, intok lutu'uriata nokwamtat, intok si'imeku lutu'uriataka junuen jiapsiwamtat yee ju'uneetuaka, junuen yee jiapsitua.

¹⁰ Eme'e, junuen enchim jiapsaka, Jesukrijtota enchim junuen a' yo'oreka intok enchim a' alleetuaka jiapsinee'ut, a' ta'aa betchi'bo emo temaine.

¹¹ Eme'e, wame'e lutu'uriat ka ju'uneaka, inime'e tua ka machiku jiapsame benaka, juka' kaita'po tu'ika ka tu'ik emo alleetuaka bem joa'uta, ka amemak a' joobaane. Ala, inime'e, eme'e ju'u lutu'uriae junae betana am nok tejwaane.

¹² Bwe'ituk inime'e, etbwa bem joa'uta, teuwaapo juni'i tiasi maachi.

¹³ Taa inia betana, ju'u Krijtota betana lutu'uriae, bempo ju'u ka tu'ik bem joa'ut, junaet ju'uneakai, junak bempo ka tu'ik betana emo temaine. Bwe'ituk ini'i lutu'uria, tachiriata benasi, si'imeta tajpa'alaria yeu a' mamachia.

¹⁴ Inia betchi'bo, Liojta ji'osia ji'ojteipo:

Empo, ju'u lutu'uriata ka ta'aaka, intok chukula,
Liojta mak em bitnee'ut ka ju'uneame, aet
ju'uneaka emo temaine.

Junuen empo Liojta bichapo, ka intok ka
jiapsamta benasi em machine' betchi'bo,
Krijtota sualeka a'u emo su'u tojine.

Aapo ju'u Krijto intok, inia betana enchi aniaka
enchi jinne'unee ti ji'ojte.

¹⁵ Junuen san, eme'e inim ju'u enchim emo
uju'uka enchim jiapsa'u betana aet em
mammattene. Intok eme'e, ka wame'e kaita
bichaka ka ju'uneame benasi jiapsine. Ala
wame'e lutu'uriat yuma'isi suawaka jiapsi'ea'a
benasia.

¹⁶ Ka eme'e inim kia jachin juni'i jiapsaka,
taewaim saka'atuane. Bwe'ituk inim inime'e
taewaimmet si'ime ka tu'isi weye.

¹⁷ Inia betchi'bo san, kaachin eme'e kia beja ka
suasi jiapsibaane. Ala eme'e, yo'owe Jesukrijtota
a' tu'ureka a' joo i'a'ut aet ju'unee betchi'bo aet
emo temaine.

¹⁸ Ka eme'e nanaakobaane. Bwe'ituk iniat
enchim tu'i eerim ae nasontunee'u jiba ama
aayuk. Inien tu'eaka ala eme'e, Liojta betana tu'u
jiapsita yuma'isi emot jiapsituaka, si'imeku
aapo'ik enchim jiapsi i'a'po aman jiapsine.

¹⁹ Eme'e, emo nasuk jume' salmom teaka
ji'ojteim nokaka, Liojta betana weyemta
teuwaane. Intok jume'e, Liojta ammea yo'ori
betchi'bo bwiikim tu'uteim bwikakai. Intok ka
jiapsita bepa, tua junen jiaka junuen Liojtau
bicha enchim allea'uta teuwaakai.

²⁰ Eme'e, jiba wee'po si'imek betchi'bo juka'
achai Liojta a' bai saune, junuen iniat itom

yo'owe Jesukrijtota betana lutu'uriakai.

Jume' Krijtota sualeka nau jiapsame, jaisa bem nau jiapsi'ea'u

²¹ Eme'e, Jesukrijtota enchim nau yo'ore' betchi'bo, nanancha emo yo'oreka, eme'e si'imeku naas emo nok jikkajine.

²² Jume' kukunakame, inime'e, bem kukunam eiyaaka, bem nesaupo aman katne, bempo'im, Jesukrijtota eiyaaka a' nok jikkaja'a benasia.

²³ Bwe'ituk ju'u o'ou a' jubiawatau yo'owe, jiba juka' Krijtota, jume' aapo'ik sualemmeu a' yo'otuka'a benasia. Ju'u Krijto ket aapo juna'a, jume' a' sualeme betchi'bo mukuka intok am jinne'uka, aapo, aapo'ik betchi'bo a' takaawa benasi am eiyaame.

²⁴ Taa jume' Krijtota sualeme, bempo'im Krijtota eiyaaka aamak eaka a' nok jikkaja'a benasia, ket jiba junaen jume' kukunakame, inime'e si'imeku bem kukunammak eaka am nok jikkajaka jiapsine.

²⁵ Eme'e jujubekame, jume' enchim juubim am nak ta'aane. Krijtota, jume' a' sualeme, am nakeka intok a' me'etune' betchi'bo, aapo'ik au a' su'u tojaka'a benasia.

²⁶ Aapo inien aayuk, junuen, jume' a' sualeme, am jiokoituka, wepulsi Liojta betchi'bo am jiapsine' betchi'bo. A' nok lutu'uriae ka tu'ik betana, yuma'isi kaita amet ayuka'a benasi bem bittune' betchi'bo.

²⁷ Junuen inime'e Krijtota sualeme, yuma'isi intok ujyoisi tu'uteimtaka, ka tu'ika kaita amet bittaka, ala bempo'im, wepulsi si'imeku yuma'isi

Liojtau emo su'u tojilamtaka, aapo'ik bichapo bem bittune' betchi'bo.

²⁸ Jiba inien san, jume' jujubekame, bem emo nake'e benasia, junuen bem jujubim am nak ta'aanee'uta ameu utte'a. Bwe'ituk, ju'u a' jubiawata nak ta'aame, che'a tu'isi ini'i, jiba aapo au nakeka june'elaane.

²⁹ Bwe'ituk kaabe inim, aapo a' taka omtaka aane. Ala, ju'u a' takaakame, bwa'awamta a' bwa'atuaka intok inika'a a' suuane. Ju'u Jesukrijto intok ket, jume' aapo'ik sualeka a'u emo su'u tojame, jiba inien am bicha.

³⁰ Bwe'ituk inime'e, a' takaawa, ka nanau machika nau a' weye'e benasi maachi.

³¹ “Jiba inia betchi'bo san, inim seenu, jubeko, ini'i utte'a jume' a' yo'owawam, aapo'ik am to'o simnee'uta, junuen a' jubiamak jiapsi betchi'bo. Intok junuen inime'e, Liojta bichapo, woika juni'i, wepul yoemta benasi bittune”, ti ji'ojtei.

³² Ini'i inien weeme, ka witti machisi a aet ju'uneetuka, tua eiyaawatchik, ta'abwik teuwaa o'oben. Ineponee intok inika'a, jume' Krijtota sualeme intok aapo'ik Jesukrijtota a' wepul yoemta benasi bem machia'ut a' noka'ati jiia.

³³ Taa ketchia ini'i, enchim we'epulaim, jiba enchim emo nake'e benasia, eme'e enchim jubim junuen enchim am nak ta'aanee'uta a' teuwaa. Intok naa buustia, jume' kukunakame, inime'e bem kukunam, bem am nak yo'oree'uta a' teuwaa.

6

¹ Eme'e usiwaim, Krijtota sualeka enchim jiapsa' betchi'bo, enchim yo'owam enchim am

nok jikkajinee'uta utte'a. Bwe'ituk ini'i, Liojta betana lutu'uriaka weye.

² Jum nesauri ji'ojteimpo Liojta betana ju'u seenu, iniat chukula tu'ika aet bitneeka ju'u inen bat weyeme, ini'i: “Em yo'owam empo am nak yo'orine”, ti jiame juna'a.

³ “Junuen empo, inim binwaa jiapsaka intok Liojta betana tua alleewamta bichaka em jiapsine' betchi'bo”, ti ji'ojtei.

⁴ Eme'e intoko yo'owawaim yoemiakame, jume' enchim yoemiam, ka naa buusti ameu nokaka am omtituabaane. Ala eme'e inime'e, si'imeku tu'ik amma'ali kateka bem jiapsinee'ut am yo'oturiane. Intok Liojta betana weyemat am majtakai, junuen Jesukrijtota sualeka bem jiapsine' betchi'bo.

⁵ Eme'e intok, jume' enchim tekem betchi'bo jiapsaka tekipanoame, eme'e, jume' inim bwiaapo enchim tekem, tekilpo am yo'oreka, intok kaita'po am bai tatta'aka am omtituaka, junuen am nok jikkajaka jiapsine. Iniat jiba, Krijtota betchi'bo enchim tekipanoa'a benasia.

⁶ Eme'e, inime'e, ka ama am aneo jiba, intok junuen, tu'isi amemak tawabaekai, tekilpo am bitne. Ala eme'e, Krijtota betchi'bo jiapsaka tekilta enchim joa'a benasi eaka, ka jiapsita bepa, Liojta enchim a' jiapsi i'a'po aman jiapsakai.

⁷ Eme'e, juka' enchim tekilta, eme'e babaeka a' joone. Inika'a eme'e, ka inim watem betchi'bo jiba, ala yo'owe Jesukrijtota betchi'bo enchim a' joa'a benasi eakai.

⁸ Bwe'ituk eme'e jaibu ju'unea, jume' tekem betchi'bo jiapsame, oo jume' ka tetekoka

jiapsame juni'i, we'epulaim, jita tu'ik juni'i a' yaaka'u betchi'bo, yo'owe Jesukrijtota betana inika'a junaet tu'ik a' bittuanaa'u.

⁹ Eme'e intoko tekowaim, jume' emo betchi'bo jiapsaka, tekipanoammak, jiba junaen si'imeku amemak tuttu'ine. Intok kaita'po naa buusti bettesi amemak katnee. Iniau eme'e waatine, kia enchim intok kia bempo'im Lios, teekau jiapsamta, si'imem nanancha a' yo'owaka'u. Aapo ju'u achai Lios intok, kaabeta yeu be'erika, si'imem nanancha eiyaaka am bicha.

Jume' Krijtota sualeme, Liojta betana weyeka, ju'u ae bem emo anianee'u

¹⁰ I'an intok Krijtopo nemak werim, eme'e, yo'owe Jesukrijtota mak eaka jiapsakai, si'imeku aapo'ik betana utte'aka jiapsine. Jiba aapo'ik betana weyeka, tua bepa aapo'ik utte'awae.

¹¹ Eme'e, Liojta betana weyeka, ju'u enchim ae emo anianeeka emot autuarie, eme'e junuen bebeje'erita betana weyeka yee ae a' bai ta'aa'u betana ka bai ta'aarim tu betchi'bo iniae emo aniane.

¹² Bwe'ituk itepo, katte watem inim jiapsaka bitwame betana beje'ewa. Taa ala ini'i, bebeje'erita betana ka tu'i jiapsim, ka bittaka jekapo rejteme betana te beje'ewakai. Inime'e inim bwiaapo, ka tu'ik ayuka'po, a' koba'ika im nesaweka aneme juname'e.

¹³ Junuen san eme'e, si'imeta juka' enchim emo ae aniaka, Liojta betana emot autuarie, inika'a, sontaota nassuabaeka ju'u ae au a' ania'ue benasi machikai, ka a' koptane. Junuen eme'e, taewaita, bebeje'erita betana ka tu'ik weyeo, kaita'po ji'op

betchi'bo intok chukula eme'e iniau yuma'asukai, ka ta'abwisi eaka, tu'isi jiapsaka enchim yeu kat betchi'bo.

¹⁴ Junuen san eme'e, wikosata benaka, Liojta nok lutu'uriae emo aniaka, bichau bicha, kaita'po ta'abwisi eene. Intok lutu'uriakamta, tu'ik jiba enchim joaka jiapsa'ue, ju'u ka tu'ik betana emo aniane. Sontaota, sisi'iwook supem benakue taupo iniae au a' ania'a benasia.

¹⁵ Eme'e, Liojta mak yanti, kaitat jain eaka jiapsiwamta betana weyeka juka' bemela nok lutu'uriata, yeteu enchim a' teuwaanee'u betana, enchim a' ta'aaka intok au yumaka enchim a' joone' betchi'bo, emo aet temaine. Inia betana jiba juka' sontaota, au a' bochampo wokteka, au a' ania'a benasia.

¹⁶ Taa si'imeta inia bepa, eme'e, si'imeku Liojta emomak tuka'uta enchim a' yoem'eiyaa ta'aa'ue emo aniane. Junuen, sontaota ko'ei sisi'iwokta mampo weiyaaka ae au a' ania'a benasia. Junuen eme'e, bebeje'erita betana, ju'iwam tajekame emou bicha kateme benaka, bettesi machika ka tu'ik emou a' joobae'uta, ka emou a' yuma' betchi'bo.

¹⁷ Eme'e, Liojta betana weyeka, enchim jinne'urim tuka'uta, a' ju'uneiyaaka, kaitat jain eaka jiapsine. Junuen sontaota, kobat sisi'iwook mo'obe'ie au a' ania'a benasia. Intok eme'e, juka'a, Liojta betana a' nok lutu'uriata, inika'a, tebe kuchi'im benasi, Liojta betana tu'u jiapsita enchim sawaatua'uta, iniat eene.

¹⁸ Inika'a si'imeta eme'e, jiba Liojta betana a' tu'u jiapsie aniawaka, aet ju'uneaka, Liojtau

bicha aet emo nokriaka a' joone. Junuen inika'a, eme'e, a' joo betchi'bo, ka ta'abwisi eaka, ka emo koptaika aet jiapseka a' joone. Intok ket si'ime wame'e inim, Liojta yoemiam am nokriane.

¹⁹ Nee betchi'bo intok ket eme'e, Liojtau bicha nokne. Junuen, chukula in teuwaanee'ut, aapo'ik nee aniane' betchi'bo. Intok ketchia, juka' Krijtota betana bemela nok lutu'uriata, bat naataka kaabeta tua aet ju'unea'uta, inim, kaitat jain eaka, machisi yeteu in a' teuwaane' betchi'bo nee nokriane.

²⁰ Ju'u Lios, Krijtota betana bemela nok lutu'uriata, mekkaa, ta'abwi yoemratau in a' weiyaane' betchi'bo, nee au yeu pu'ak. Jiba inia betchi'bo i'an inepo inim eta'i. Jiba inika'a Krijtota nok lutu'uriata, ka jain eaka in yee a' majta'ea'a benasi in a' teuwaane' betchi'bo eme'e Liojtau nee nokriane.

Ji'ojtesuka ju'u Paplo, si'imem tebotua

²¹ Ju'u Tiikiko, tua naksi itom eiyaa'u, ju'u Krijtopo itomak weri, intok Jesukrijtota tekilpo, ka a' koptaka si'imeku tu'isi itom aniname, aapo, si'imeta juka' nee betana weyemtat intok inim in joa'u betana enchim etejoriane.

²² Inia betchi'bo inepo, aapo'ik aman emou a' bittua, junuen itom ito bicha'ut, enchim tejwaakai intok ket enchim jiapsim a' jo'ane' betchi'bo.

²³ Aapo ju'u itom yo'owa Liojta betana intok itom yo'owe Jesukrijtota betana, si'ime jume' Krijtota sualemmeu, kaitat jain eaka, yanti jiapsiwamta intok aapo'ik Jesukrijtota enchim

sual ta'aa'uta enchim yee nak ta'aa'ue emot a' bit
teboka, inika'a emot autuane.

²⁴ Intok aapo ju'u Lios, si'ime jume'e, tua junen
jiaka jiba betchi'bo yo'owe Jesukrijtota a' nak
ta'aame, a' tu'uwae am alleetuane. Tua
junuentune.

**Yo'owe Jesukrijtota itom ya'ariaka'u
betchi'bo ju'u bemelaka liojta betana
lutu'uria ya'ari (El Nuevo Testamento en
yaqui)**

New Testament in Yaqui (MX:yaq:Yaqui)

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Yaqui

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yaqui [yaq], Mexico

Copyright Information

© 2003, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Yaqui

© 2003, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

xxx

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Mar 2026 from source files dated 29 Jan 2022

f1151531-f330-51af-8fd4-d13c73020f71